

достовірної інформації щодо ринкової ціни аналіз ринку досліджуваного товару необхідно проводити в конкретному регіоні, у конкретний період часу.

Сутність дослідження, проведеного судовим експертом товарознавцем, полягає у встановленні за допомогою спеціальних знань в області товарознавства фактичних даних, що свідчать про товарні характеристики виробів, відхилення від нормативних документів, з метою визначення фактичного стану виробу й причин його зміни для визначення їх ринкової вартості.

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 № 1440 «Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальна оцінка майна і майнових прав» зі змінами та доповненнями.
2. Вікіпедія – свободна енциклопедія [Електронний ресурс]. – <http://wikipedia.org>. – (дата звернення: 09.010.2019). вікіпедія.
3. Экспертная оценка товаров: учеб. пособ. 2-е издание / [Архипов В.В.] – К.: Вид-во „Центр учебной литературы”, 2016. – 36 с.
4. Данилюк Л.І. Методика визначення вартості майна : товарознавча методика / А.І. Лозовий, О.С. Донцова. –Х.:ХНДІСЕ, 2004. – 15 с.

Король Анна Валеріївна, старший судовий експерт відділу досліджень у сфері інформаційних технологій Запорізького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

СПЕЦИФІКА ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІЛИХ РЕЧЕЙ У ФІЛАТЕЛІЇ

Одним із напрямків проведення судово-мистецтвознавчої експертизи є дослідження об'єктів філателії із встановленням їх культурної та/або історичної цінності. Філателія – колекціонування знаків поштової оплати – марок, етикеток, ярликів, поштових календарних та спеціальних погашень (штемпелів), штампів та ін., а також конвертів, карток, листівок зі знаками поштової оплати – надрукованими (цільні речі) та наклеєними (цілі речі) [1, с. 280]. Однак, слід зазначити, що конверти, листівки, бланки та інші речі, на яких відсутні знаки поштової оплати, не відносяться до об'єктів філателії, хоча вони залишаються об'єктами мистецтвознавчих досліджень. Такі предмети пов'язані з історичними подіями, особами та характеризують історичні епохи. Виключення становлять листи домарочного періоду,

польової пошти, службові відправлення поштової адміністрації з поміткою «службове», листи і поштові картки з відтисками франкувальних машин, які включають до філателістичних колекцій за умови проходження ними пошти.

Відкритим залишається проблема термінології, визначення та віднесення до категорії ціла річ. В існуючих на сьогодні джерелах містяться наступні визначення:

– ціла річ – конверт, картка або складений відповідним чином аркуш паперу, що пройшли пошту, з марками або без них (домарочне письмо, польова пошта тощо) та збереглись в оригінальному вигляді [1, с. 290];

– ціла річ – поштова картка або конверт, супровідна адреса до посилки, поштовий переказ тощо з наклеєною франкотурою [2, с. 203];

– цілі речі – філателістичні матеріали – різного роду листи, поштові картки з наклеєними на них знаками поштової оплати, що погашені поштовими штемпелями [3, с.135].

І якщо на сьогоднішній день серед філателістів та колекціонерів існують суперечки щодо віднесення до цілої речі відправлень, які не пройшли пошту, та поняття оригінального (незмінного) вигляду. То однозначною та головною ознакою для цілої речі залишається наклеєна і погашена марка, на відміну від цільних речей, де марку надруковано разом з конвертом, картою тощо.

Отже, об'єктом колекціонування ціла річ стає лише після того, як вона пройшла пошту, та залишились у незмінному вигляді. Однак, існують виключення, а саме конверти «Першого дня» (далі – КПД), картмаксимуми (далі – КМ) та спеціальні погашення, які і без цього є предметом колекціонування. Хоча, відповідно до правил філателістичних виставок, КПД та КМ, які пройшли пошту, все ж таки надається перевага.

КПД та КМ відносяться до цілих речей та є невід'ємною частиною колекціонування поштових марок. В хронологічних колекціях КПД допомагають встановити час та місце курсування знаків поштової оплати. Особливу цінність КПД та КМ набувають в тематичних колекціях. Зміст їх сюжетів доповнює та збільшує колекції та інформацію щодо марок.

Колекціонування КМ виділяють у окремий розділ філателії – максимofilію, так само як і відбитків спеціальних штемпелів, у тому числі спеціальних штемпелів «Першого дня».

Що ж являє собою конверт «Першого дня» та картмаксимум, які саме погашення відносяться до спеціальних, та на що слід звертати увагу під час експертного дослідження.

КПД та КМ – належать до цілих речей, являють собою філателістичний матеріал, який складається з трьох поштових елементів: однієї або декількох марок (блоку) однієї серії, наклеєних на художній немаркований конверт (аналогічну художню картку) та погашений штемпелем в перший день їх випуску в поштовий обіг [4, с. 3].

Картмаксимум означає, що картка містить максимум елементів, які можна було об'єднати разом. Особливостями створення КМ є те, що 75%

площі картки має бути зайнято зображенням, що відповідає сюжету зображення марки, а марка наклеєна на лицьову сторону кратки. Штемпель та місце погашення мають також відповідати події, темі, сюжету марки та картки.

Головним під час атрибуції КПД та КМ, звичайно, є встановлення автентичності цілої речі. Хоча під час створення КПД та КМ вкрай рідко бувають випадки підробки і лише з рідкісними екземплярами, такі випадки все ж мають місце у експертній практиці. Це й використання вже погашених марок, невідповідних погашень та наклеювання на поверхню існуючих поштових карток інших фотографій (фрагментів, репродукцій). Існують випадки, коли при автентичності всіх трьох поштових елементів КМ та КПД, їх комбінацію неможливо назвати справжньою, наприклад, дата випуску поштової картки (конверту) пізніша, ніж дата випуску марки та виконання погашення або марка погашена звичайним календарним штемпелем з відповідною датою, однак не спеціальним штемпелем, призначеним для цієї події. Тому, під час дослідження необхідно уважно та пильно розглядати всі компоненти у найдрібніших деталях.

Під час створення КПД не виключено використання різних конвертів (звичайних або спеціально випущених з цією метою, або відібраних філателістами на їх розсуд), різних комбінацій марок (особливо це стосується серійних випусків), будь-яких штемпелів для їх погашення (штемпелів «Першого дня» стандартного зразка з переводною календарною датою, або спеціальних, підготовлених на честь різних подій, або художніх штемпелів «Першого дня»). Однак, важливим для експертів залишається, щоб дата погашення на цих штемпелях збігалась з першим днем випуску марки (серії) у поштовий обіг.

При цьому стандартні штемпелі «Першого дня» є стандартними лише по відношенню до сюжетних, художньо оформлених штемпелів «Першого дня», але є спеціальними по відношенню до звичайних (стандартних) штемпелів, які використовуються для погашення повсякденної кореспонденції на пошті.

Отже, якщо погашення відрізняється від звичайного стандартного особливим малюнком або додатковим пам'ятним текстом, та створене на честь видатної події або пам'ятної дати, то воно є спеціальним, виконаним спеціальним штемпелем.

Інформацію щодо відповідності всіх трьох поштових елементів КПД та КМ, якими саме штемпелями мала бути погашена та чи інша марка (серія марок тощо), яка поштова картка була випущена для окремої марки (серії), дізнатись тираж та вартість офіційних КПД та КМ, можна у каталогах, радянських та сучасних періодичних виданнях, вітчизняних та зарубіжних довідниках. Однак, слід пам'ятати, що в них міститься інформація щодо офіційних випусків, а існують КПД та КМ, випущені філателістичними виставками та товариствами, міжвідомчими організаціями, підготовлені колекціонерами на власний розсуд та смак.

Таким чином, на початку ХХ століття поширення набуває колекціонування саме цілих речей, якими колекціонери доповнюють свої колекції марок (блоків, малих аркушів, зчіпок тощо), завдяки чому вони стають більш інформативними, красивішими та жвавішими.

Вміло насичена цілими речами тематична розробка стає більш виразною та сприяє більш глибокому та всебічному розкриттю теми, урізноманітнює та доповнює філателістичне зібрання.

Список використаних джерел

1. Большой филателистический словарь (Л – Я): в 2 т. / под общ. ред. Н. И. Влади́нец и В. А. Якобса. М.: Радио и связь, 1988. Т. 2. 320 с.
2. Граллерт В., Грушке В. Филателистический словарь. Сокр. пер. с нем. Ю. М. Соколова и Е. П. Сашенкова. М.: Связь, 1977. 271 с.
3. Левітас Й. Я., Басюк В. М. Все про марки. К.: Реклама, 1975. 238 с.
4. Спивак М. И. Каталог конвертов первого дня и картмаксимумов 1980-1983. М.: ЦФА «Союзпечать», 1985. 222 с.

Косован Вікторія Сергіївна,
заступник завідувача відділу
товарознавчих, гемологічних,
економічних, будівельних, земельних
досліджень та оціночної діяльності
Чернівецького науково-дослідного
експертно-криміналістичного центру
МВС

ОПТИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ОБ'ЄКТІВ ПОРІВНЯННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ОЦІНОЧНО-БУДІВЕЛЬНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В РАМКАХ ПОРІВНЯЛЬНОГО ПІДХОДУ

Процес оцінки вартості нерухомого майна пов'язаний із аналізом великих масивів інформації. Тому пошук методологічних рішень по інформаційному забезпеченню роботи судових експертів є одним із головних факторів успішної реалізації завдань судово-експертної діяльності у галузі судової оціночно-будівельної експертизи.

Порівняльний підхід може бути застосований до оцінки всіх типів об'єктів нерухомого майна і прав на нього. Найчастіше цей підхід використовується при оцінці таких об'єктів нерухомості, як житло, об'єкти дрібної торгівлі, сфери послуг, малого та середнього підприємництва.

Кількість інформації наявної у відкритому доступі на ринку нерухомості робить можливим або обмежує застосування порівняльного